

NAZWA STUDIÓW (kierunek): **Profilaktyka i prewencja społeczna**

CZAS TRWANIA (ilość godzin): **Dwa semestry (246 godzin)**

CEL STUDIÓW (uzasadnienie potrzeby):

Terminy: „profilaktyka” i „prewencja” coraz częściej pojawiają się w zarządzaniu bezpieczeństwem w lokalnej społeczności. W okresie transformacji ustrojowej i przemian zachodzących w społeczeństwie są również nieodzowne jako jeden z kierunków przedsięwzięć przy podejmowanej rewitalizacji społecznej i technicznej przestrzeni zurbanizowanej.

Zapobieganie niepożądanym zjawiskom jest nie tylko tańsze niż ponoszenie kosztów łamanych norm, ale wzmacnia także więzi społeczne prowadząc do wypracowywania dobra wspólnego na rzecz lokalnej społeczności. Budowa profilaktyki i prewencji wymaga nie tylko dobrego przygotowania, ale przede wszystkim umiejętności pracy w zespole ludzkim, sprawnego odczytywania komunikacji międzygrupowej, umiejętność kontaktu z mediami i autoprezentacji wspomagającej kształtowanie public relations bezpieczeństwa a niejednokrotnie kształtowanie specyficznego typu przywództwa emocjonalnego pozwalającego na wywieraniu wpływu na innych.

Badania wskazują, że jedynie długofalowe cele i strategie w zakresie profilaktyki i prewencji, będą mogły zapewnić poczucie bezpieczeństwa. Wymaga to jednak znajomości procesów zachodzących w grupach, umiejętności rozpoznania zasobów, które można skapitalizować na rzecz dobra wspólnego. To także fachowość, wiedza i talent do odczytywania reguł gry, jakimi rządzi się społeczeństwo w okresie zmiany społecznej. Niezwykle ważne jest także budowanie wizji strategii rozwoju lokalnego, ale także umiejętność uaktywnienia energii grup strategicznych na rzecz budowy bezpieczeństwa.

Wymaga to ciągłej aktualizacji wiedzy z zakresu socjologii, psychologii, komunikacji i problematyki z zakresu bezpieczeństwa przez osoby z wyższym wykształceniem, które nie tylko stanowią elity społeczeństwa, ale także grupy strategiczne o szerokich kompetencjach i umiejętnościach obserwacji zachodzących procesów społecznych.

Wraz z pojawieniem się „społeczeństwa ryzyka” powstało w automatyczny sposób zapotrzebowanie na specjalistów posiadających wiedzę i umiejętności zapewnienia bezpieczeństwa w różnych segmentach instytucjonalnych organizujących życie społeczeństwa na poziomie lokalnej społeczności. Wielość zagrożeń stwarza również potrzebę odpowiedniego im zapobiegania zarówno na poziomie specjalistycznych służb jak i poziomie edukacyjnym. Wymaga wiedzy z zakresu wielu dziedzin i umiejętnego jej wykorzystania w praktycznym działaniu.

Bezpieczeństwo możemy rozumieć zarówno jako stan i jako proces. W celu jego zapewnienia konieczna jest umiejętność rozpoznawania zagrożeń i zapobiegania im na różnych poziomach życia społecznego. Specjalista profilaktyki i prewencji to nie tylko jednostka potrafiąca zarządzać bezpieczeństwem, ale przede wszystkim w sposób twórczy budująca profilaktykę i prewencję, potrafiąca odpowiedzialnie połączyć emocjonalne przywództwo z wykorzystaniem umiejętności rozpoznawania zasobów i reguł gry w sieci społecznej. Ten nowy typ umiejętności wymaga operatywności, wiedzy, sprawnej komunikacji interpersonalnej i międzygrupowej oraz kwalifikacji pozwalających na diagnozowanie i opracowywanie strategii właściwej dla poszczególnych segmentów instytucji mających wpisane w swoje cele i zadania profilaktykę i prewencję.

Profilaktyka, prewencja i bezpieczeństwo to także „wspólne zasoby” usadowione w instytucjonalnej przestrzeni i wymiarze społecznym jednocześnie, gdzie z jednej strony odpowiedzialność za nie spoczywa w ramach umowy społecznej na państwie, a z drugiej wpisane jest w ideę budowy społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym. Dlatego niezbędne jest budowanie takich strategii i wizji „bezpieczeństwa kolektywnego”, w którym brać powinny udział z jednej strony instytucje i służby za nie odpowiedzialne, a z drugiej sami obywatele. Wymaga to jednak specjalistów profilaktyki i prewencji pracujących w tych służbach oraz na różnych poziomach samorządu terytorialnego, których wiedza i umiejętności pozwalałyby na budowę strategii w wymiarze instytucjonalnym i społecznym.

Cele edukacyjne studiów zorientowane są na kształtowanie kompetencji w zakresie profilaktyki i prewencji, umiejętności sprawnego diagnozowania zagrożeń i zasobów lokalnych społeczności oraz rozpoznawania reguł pozwalających na wykorzystanie i koordynację tych działań na poziomie lokalnym i regionalnym. W takim ujęciu profilaktykę i prewencję możemy rozumieć jako element kapitału społeczno-kulturowego lokalnej społeczności, które w połączeniu z kapitałem indywidual-

nym, kulturowym a nierzadko politycznym grup strategicznych pozwolą na wprowadzenie w życie nie tylko idei społeczeństwa obywatelskiego, ale także zbudowanie, zwłaszcza w „społeczeństwie ryzyka” naszej cywilizacji – porządnego ze wszech miar poczucia bezpieczeństwa.

Dobrze wykształceni menedżerowie profilaktyki i prewencji to jednocześnie liderzy i przywódcy, reprezentujący wysokie standardy etyki, wiedzy i kwalifikacji zawodowych, to ta część grup strategicznych – elit, które są niezbędnym warunkiem rozwoju społecznego i reprezentantami władzy na poziomie regionalnych i lokalnych społeczności. To także przedstawiciele tej części systemu, bez którego nie można zbudować racjonalnej polityki bezpieczeństwa.

STUDENCI (do kogo adresowane są studia):

Studia podyplomowe **Profilaktyka i prewencja społeczna** kierowane są przede wszystkim do pedagogów i psychologów szkolnych, nauczycieli świetlic szkolnych i terapeutycznych, pracowników ośrodków terapeutycznych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, burs i internatów szkolnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, pracowników pogotowia opiekuńczego, wychowawców w domu dziecka oraz do wszystkich nauczycieli wychowawców i nauczycieli *wychowania do życia w rodzinie* pragnących poszerzyć swoje kompetencje wychowawcze i dydaktyczne.

KADRA DYDAKTYCZNA:

Zajęcia prowadzić będą wysokiej klasy specjaliści z zakresu teorii i praktyki przywództwa, zarządzania w sytuacjach kryzysowych oraz bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia, profilaktyki i prewencji społecznej wywodzący się spośród nauczycieli akademickich: Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. Współprowadzającymi zajęcia praktyczne (ćwiczenia, warsztaty, gry decyzyjne) będą doświadczeni oficerowie policji, oraz wieloletni trenerzy psychopedagogicznych zajęć warsztatowych rozwijających umiejętności intra- i interpersonalne, myślenie innowacyjne i działania twórcze.

KORZYŚCI ZE STUDIÓW:

Ukończenie studiów pozwoli na twórcze rozwijanie umiejętności budowy profilaktyki i prewencji w celu bardziej efektywnego funkcjonowania w roli liderów i kierowników zarządzających bezpieczeństwem w szkołach, instytucjach opiekuńczo-wychowawczych, oraz organach państwowych i samorządowych. Absolwenci studiów wyróżniać się będą kompetencjami obejmującymi rzetelną wiedzę z zakresu profilaktyki, prewencji, diagnozowania potrzeb społecznych i umiejętności z zakresu psychospołecznych uwarunkowań oddziaływania wychowawczego w sytuacjach trudnych, emocji i motywacji w wychowaniu, socjologii zmiany społecznej. Znacząco udoskonalią swoje umiejętności w dziedzinie komunikowania społecznego, autoprezentacji oraz kreowania wizerunku własnego i public relations przedsięwzięć prewencyjnych. Wzbogacą swoje kwalifikacje menedżerskie, co pozwoli im na nowoczesne podejście do procesu zarządzania bezpieczeństwem poprzez przywództwo emocjonalne. Ukształtowana podczas studiów świadomość odpowiedzialności prawnej, etycznej i społecznej związanej z oddziaływaniem wychowawczym w sytuacjach trudnych i ekstremalnych pozwoli im dołączyć do nielicznego jeszcze grona liderów - menedżerów bezpieczeństwa, profilaktyki i prewencji.

PROGRAM RAMOWY:

Sem.	PRZEDMIOT	Forma zajęć (liczba godzin)					Forma Zal.
		W	Ć	Wr	S	R	
1	1. Autoprezentacja i public relations (instytucji, zakładu pracy)	6	10	4		20	E
	2. Diagnoza i analiza zagrożeń w społecznościach lokalnych	4	6			10	Z
	3. Komunikowanie interpersonalne i międzygrupowe	6	10	4		20	E
	4. Media w kreowaniu profilaktyki i prewencji	10	10			20	Z
	5. Lobbying na rzecz bezpieczeństwa	4	6			10	Z
	6. Psychologia emocji i motywacji w zarządzaniu bezpieczeństwem	10				10	Z
	7. Socjologia zmiany społecznej	6	4	10		20	E
	8. Strategie i systemy w profilaktyce i prewencji	10				10	Z
	9. Zagrożenia w społeczeństwie ryzyka	6	4			10	Z

RAZEM W SEMESTRZE 1		66	50	14		130	
2	10. Budowa programów profilaktycznych i ich ewaluacja	6	10	4		20	E
	11. Podstawy prawne działalności prewencyjnej i wychowawczo-opiekuńczej	10	10			20	E
	12. Profilaktyka społeczna - regionalna i lokalna	10		10		20	Z
	13. Segmenty profilaktyki instytucjonalnej	10	10			20	E
	14. Warsztaty kreatywności i innowacyjności w profilaktyce i prewencji społecznej	4	6	10		20	Z
	15. Wybrane elementy kryminologii i wiktymologii	8	4	4		16	Z
RAZEM W SEMESTRZE 2		44	40	32	0	116	
RAZEM		102	86	42	0	246	

Legenda: W – wykład, Ć – ćwiczenia, Wr – warsztaty, R – Razem, E – egzamin, Z – zaliczenie.

Ćwiczenia - głównie nastawione są na kształtowanie umiejętności w oparciu o wiedzę teoretyczną. **Warsztaty** - są nastawione na kształtowanie umiejętności w oparciu o własne doświadczenia i na poszerzaniu samoświadomości zawodowej.

SZCZEGÓŁOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA:

Autoprezentacja i public relations (instytucji, zakładu pracy) – 20 godzin:

Elementy własnego wizerunku. Mechanizmy wpływu społecznego związane z wizerunkiem własnym. Spirala sukcesy wg Eleri Sampson. Wizerunek widzialny kontra wizerunek pożądaný. Wizerunek własny a kultura organizacji. Wizerunek rozwinięty. Potęga pierwszego wrażenia. Body Language. Strefy obronne. Autopromocja. Kompetencje, wiarygodność, opanowanie. Wykorzystanie strategii środków przekazu dla własnej kariery. Image.

Diagnoza i analiza zagrożeń w społecznościach lokalnych – 10 godzin:

Diagnoza i analiza zagrożeń lokalnych społeczności. Odczytywanie danych ilościowych i jakościowych oraz sposoby korzystania z nich dla potrzeb budowy systemów profilaktyki na poziomie instytucji i lokalnej społeczności. Tworzenia własnych narzędzi badawczych, pozwalających na właściwą analizę zagrożeń w lokalnej społeczności. Znajomość obowiązujących norm, przekonań, stereotypów i uprzedzeń międzyludzkich i międzygrupowych.

Komunikowanie interpersonalne i międzygrupowe – 20 godzin:

Wystąpienie publiczne. Komunikacja werbalna i niewerbalna w wystąpieniach publicznych. Specyfika nauki zachowań asertywnych młodych ludzi w różnych grupach wiekowych oraz osób z uzależnieniami i zachowaniami aspołecznymi. Wprowadzenie do teorii komunikacji ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień retoryki i erystyki. Podstawowe wiadomości z teorii i kultury języka. Błędy językowe, przyczyny ich powstawania i sposoby likwidacji. Kultura żywego słowa. Przygotowanie i kompozycja wystąpienia słownego. Skuteczność i poprawność wygłaszanego przemówienia. Rytuał i sens dyskusowania. Metodyka przygotowania dyskusji i kierowania nią. Dyskusja na wybrany temat. Redagowanie tekstów. Style funkcjonalne. Analiza tekstów użytkowych autorstwa słuchaczy. Wystąpienia publiczne, ich specyfika i rodzaje: raport, wystąpienie konferencyjne, pokaz, instruktaż, dyskusja i dyskusja panelowa. Etapy przygotowania prezentacji, techniki dostosowania prezentacji do potrzeb i możliwości odbiorcy. Wystąpienia publiczne od strony technicznej: sporządzanie i korzystanie z notatek, postawa mówiącego, gestykulacja i sposób poruszania się mówiącego, dobór i posługiwanie się sprzętem pomocniczym. Polska etyka językowa.

Media w kreowaniu profilaktyki i prewencji – 20 godzin:

Pojęcia, klasyfikacje i właściwości mediów w profilaktyce i prewencji społecznej. Funkcje mediów w edukacji szkolnej i kształceniu równoległym. Media jako narzędzia rozwoju intelektualnego. Język i mechanizmy wyjaśniające oddziaływanie mediów. Ocena pedagogiczna środków przekazu (czasopism, filmów, programów telewizyjnych, programów multimedialnych, zasobów Internetu) Zagrożenia wychowawcze mediów. Koncepcje kształcenia z wykorzystaniem mediów: kształcenie multimedialne, nauczanie zdalne. Potrzeba i cele powszechnej edukacji medialnej. Edukacja medialna wobec zagrożeń cywilizacyjnych. Pedagogika medialna - podstawowe pojęcia, cele, zadania, kierunki rozwoju. Program edukacji medialnej, założenia, związki z innymi edukacjami. Pedagogika medialna - podstawowe pojęcia, cele, zadania, kierunki rozwoju. Możliwości i ograniczenia wykorzystania mediów w procesie oddziaływań wychowawczych. Skutki wszechstronnego oddziaływania mass mediów na edukację, próby ograniczeń. Stan badań w edukacji medialnej. Wizualizacja w procesie wychowania. Program edukacji medialnej, założenia, związki z innymi edukacjami. Edukacja medialna na świecie. Zasady edukacji zintegrowanej. Język elektroniczny a język myśli, przegląd koncepcji. Problemy kształcenia ustawicznego z wykorzystaniem komputera, idea Internetu i „globalna wioska”.

Lobbying na rzecz bezpieczeństwa – 10 godzin:

Lobbying, public affairs, parliamentary relations i government relations - jako określenia tej samej działalności polegającej na oddziaływaniu, wpływaniu lub wywieraniu nacisku przez grupy społeczne lub zawodowe na decydentów. Lobbying a dopominanie się spełnienia żądań w sposób nieakceptowany. Świadomość sposobów za pomocą, których można wywierać wpływ na decydentów. Zasady działania lobbyistów oraz rola tego zawodu w procesie przepływu informacji rzetelnej, doskonale opracowanej, analitycznej między społeczeństwem a władzą. Normy, według których działają lobbyści a pozyskiwanie informacji przez polityków, pozwalających na większą przejrzystość grup wpływów i ich roli w kształtowaniu społeczeństwa demokratycznego. Wylawianie, przetwarzanie i dostarczanie danych zwierzchnikom w syntetycznej formie. Działanie w rozproszeniu i oddaleniu - merytorycznym i geograficznym. Elementy psychologii funkcjonowania grup i komunikacji międzygrupowej.

Psychologia emocji i motywacji w zarządzaniu bezpieczeństwem – 10 godzin:

Emocje podstawowe. Pojęcie emocji modalnych. Emocja i motywacja jako system interpretacji. Różnica pomiędzy emocjami a nastrojem, temperamentem a innymi pojęciami afektywnymi. Różnorodność afektów: emocje i zdarzenia, nastroje i sentymenty, motywowanie. Dziedzina emocji i motywacji z perspektywy rozwojowej. Stałość i niestałość emocji. Funkcjonalne i dysfunkcjonalne znaczenie emocji i motywacji. Znaczenie procesów poznawczych w oddziaływaniu wychowawczym. Motywacja i samoregulacja. Samoświadomość i samoregulacja. Samokontrola w profilaktyce i prewencji. Aspek-

ty rozwoju emocjonalnego: ekspresja i wzbudzenie emocji. Doświadczanie i rozumienie emocji, relacji społecznych. Indywidualne różnice w zakresie emocji, wymiary osobowości a systemy emocjonalne.

Sociologia zmiany społecznej – 20 godzin:

Teoretyczne przedstawienie zmiany społecznej i związanej z nią traumy i anomii. Funkcjonowanie grup społecznych i jednostek w okresie transformacji. Zagrożenia związane ze zmianą, lęk społeczny, brak poczucia bezpieczeństwa. Analiza poziomów zmiany na poziomie jednostkowym i społecznym. Nabycie umiejętności odczytywania reguł gry rządzących wykorzystaniem zasobów i kapitału społeczno-kulturowego.

Strategie i systemy w profilaktyce i prewencji – 10 godzin:

Strategia, system w ujęciu teoretycznym. Budowa strategii i systemów profilaktyki. Korzystanie z public relations i marketingu na „profilaktycznym rynku” lokalnej i regionalnej społeczności. Nabycie umiejętności kapitalizacji posiadanych zasobów profilaktycznych i odczytywania reguł gry w zarządzaniu kapitałem społeczno-kulturowym na rzecz profilaktyki i bezpieczeństwa.

Zagrożenia w społeczeństwie ryzyka – 10 godzin:

Trauma kulturowa z perspektywy trzech, kolejno następujących po sobie, poziomów: indywidualna, zbiorowa, trauma całego społeczeństwa (wojny, przełomy ustrojowe, kryzysy ekonomiczne, itp.). Rozbicie zastanego systemu kulturowego, na dwóch poziomach: instytucji – dezorganizacja, chaos, fragmentacja, anomia i na poziomie osobowości – dezorganizacja kulturowa, niepewność, poczucie „niekompetencji cywilizacyjnej”. Świadomość pojawiających się zagrożeń ze strony człowieka, instytucji oraz przyrody. Nabycie umiejętności rozpoznawania zagrożeń na poziomie jednostkowym i grupowym. Analiza tych zagrożeń na poziomie: indywidualnym, zbiorowym i na poziomach: instytucji i osobowości. Rozpoznawanie symptomów dezorganizacji kulturowej, i poczucia „niekompetencji cywilizacyjnej”. Klasyfikacja zagrożeń i podejmowanie przeciwdziałań na poziomie instytucjonalnym w lokalnych społecznościach.

Budowa programów profilaktycznych i ich ewaluacja – 20 godzin:

Funkcje zewnętrzne i wewnętrzne szkoły. Budowa i funkcjonowanie szkolnych programów profilaktycznych i wychowawczych. Nabycie praktycznych umiejętności tworzenia autorskich programów.

Podstawy prawne działalności prewencyjnej i wychowawczo-opiekuńczej – 20 godzin:

Podstawowe przepisy prawne regulujące kwestie profilaktyki jej budowy i realizacji na różnych poziomach instytucji. Wybrane elementy prawa karnego i procesowego oraz postępowania wobec nieletnich (tj. grupy, do której najczęściej trafiają programy profilaktyczne w lokalnych społecznościach).

Profilaktyka społeczna - regionalna i lokalna – 20 godzin:

Profilaktyka i prewencja - różnicowanie się i krzyżowanie pojęć, rodzaje profilaktyki. Nabycie umiejętności budowania ich strategii na podstawie pełnej diagnozy map (atlasów) problemów społecznych. Koordynacja działań poszczególnych instytucji zajmujących się tą problematyką, umiejętność alokacji posiadanych zasobów i kapitałów na szczeblu regionalnym i lokalnym. Budowa idei bezpieczeństwa kolektywnego (community policing).

Segmenty profilaktyki instytucjonalnej – 20 godzin:

Budowa i funkcjonowanie programów profilaktycznych i prewencyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym (Bezpieczne Miasto, Bezpieczna Gmina) oraz w poszczególnych wybranych instytucjach Policja, Straż Miejska. Programy związane z resortem zdrowia).

Warsztaty kreatywności i innowacyjności w profilaktyce i prewencji społecznej – 20 godzin:

Teoretyczne podstawy myślenia i działania twórczego. Świadomość wartości i umiejętność wartościowania. Dialog egzystencjalny i egzystencjalna komunikacja w procesie kierowania. Cykl warsztatowy „Spotykamy”- wzbogacanie wiedzy o sobie i innych. Cykl warsztatowy „Tworzymy” – nowe spojrzenie na rzeczywistość. Cykl warsztatowy „Wybieramy”- świadomość wartości.

Wybrane elementy kryminologii i wiktymologii – 16 godzin:

Teorie i koncepcje z zakresu kryminologii i wiktymologii oraz praktyczne ich wykorzystanie przy interpretacji faktów społecznych. Chicagowska szkoła socjologiczna, kwestie i problemy społeczne, budowa atlasów problemów społecznych na przykładzie wybranych lokalnych społeczności.

WARUNKI PRZYJĘCIA:

1. O przyjęcie na studia podyplomowe mogą ubiegać się osoby, które ukończyły studia wyższe.
2. Rekrutacja odbywa się bez egzaminów wstępnych.
3. Ze względu na ograniczoną ilość miejsc, o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń.
4. Warunkiem przyjęcia na studia podyplomowe jest złożenie kompletu dokumentów:
 - oryginał lub odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych,
 - wypełniony kwestionariusz zgłoszeniowy – możliwość pobrania w wersji elektronicznej pod adresem: <http://www.wsb.net.pl/postgraduate-recruitment.php> (formularz dostępny także w sekretariacie studiów podyplomowych),
 - podanie do Rektora o przyjęcie na studia podyplomowe – możliwość pobrania w wersji elektronicznej pod adresem: <http://www.wsb.net.pl/postgraduate-recruitment.php> (formularz dostępny także w sekretariacie studiów podyplomowych),
 - 2 fotografie o wymiarze 37x52 bez nakrycia głowy, na jasnym tle,
 - 2 koperty ze znaczkami zaadresowane do siebie,

oraz wpłacenie opłaty rekrutacyjnej w wysokości 50 zł przy zapisie w sekretariacie studiów podyplomowych lub przelewem na konto Uczelni: **07 1050 1520 1000 0023 2843 8268** z dopiskiem „*opłata rekrutacyjna – studia podyplomowe*”.

Istnieje także możliwość przesłania dokumentów pocztą tradycyjną, faksem (**0-61 642 15 99**) lub pocztą elektroniczną (podyplomowe@wsb.net.pl). Wówczas do dokumentów należy dołączyć dowód uiszczenia opłaty rekrutacyjnej.

W przypadku przesyłania dokumentów faksem lub pocztą elektroniczną, oryginalną dokumentację należy przesłać pocztą tradycyjną lub dostarczyć osobiście jeszcze przed rozpoczęciem zajęć.

WYSOKOŚĆ OPŁAT:

Opłata za naukę na studiach podyplomowych obejmuje:

- bezzwrotną opłatę rekrutacyjną w wysokości **50 zł**,
- opłatę czesnego w wysokości **1400 zł za semestr**.

WARUNKI UKOŃCZENIA STUDIÓW:

Warunkiem ukończenia studiów podyplomowych jest:

1. Uzyskanie zaliczeń oraz zdanie egzaminów określonych w planie studiów
2. Pozytywna ocena z egzaminu końcowego
3. Uregulowanie opłat za studia.